

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative

I. Necesitatea și scopul proiectului

Proiectul de lege are ca scop remedierea omisiunilor și inadvertențelor de ordin legislativ, identificate în procesul de implementare a Legii privind contracararea activității extremiste nr. 54 din 21.02.2003. Astfel, analiza practicii de implementare a legii respective a demonstrat că există o serie de probleme privind aplicarea reglementărilor legislative pe segmentul de contracarare a activității extremiste și, ca rezultat, generarea în societate a unor procese subversive care amenință ordinea constituțională a Republicii Moldova. De asemenea, evaluarea procesului de aplicare a Legii 54 a scos în evidență insuficiența competențelor legale pentru unele organe de drept, lipsa normelor care ar stabili pedepse penale pentru unele fapte de extremism.

Totodată, necesitatea modificărilor propuse reiese din depistarea, de către Serviciul de Informații și Securitate, unor mișcări cu caracter neo-fascist care constituie o amenințare independentă și suveranitatea statului Republica Moldova. Apariția și activitatea acestor organizații actualmente nu este sancționată de cadrul normativ existent. Din aceste considerente, proiectul de lege propune interzicerea acestor organizații (*asociațiilor de sorginte fascistă, nazistă*) și sancționarea fondatorilor sau membrilor lor.

II. Standarde internaționale și experiența altor state

Experiența UE și în mod special a României demonstrează că, întru prevenirea și combaterea *incitării la ură națională, rasială sau religioasă, la discriminare și la săvârșirea de infracțiuni contra păcii și omenirii*, au fost aprobate acte normative care au prevăzut sancțiuni penale și contravenționale pentru următoarele fapte:

1. *„constituirea unei organizații cu caracter fascist, rasist sau xenofob” sau „răspândirea, vânzarea sau confecționarea de simboluri fasciste, rasiste ori xenofobe etc.”* - art. 3, 4, 5 și 8 din Ordonanța de urgență nr. 31 din 13.03.2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii;

2. *„inițierea, organizarea, săvârșirea sau sprijinirea în orice mod a acțiunilor totalitariste sau extremiste de sorginte comunistă, fascistă, legionară sau de orice altă natură, rasiste, antisemite, revizioniste, separatiste care pot pune în pericol sub orice formă unitatea și integritatea teritorială a României, precum și incitarea la fapte ce pot periclita ordinea statului de drept”* - art. 3 din Legea nr. 51 din 1991 privind siguranța națională a României.

Trebuie să menționăm că documentele internaționale impun noi cerințe în vederea adoptării măsurilor legislative, precum și a altor măsuri, considerate a fi necesare, pentru a incrimina ca infracțiuni, potrivit dreptului său intern, atunci când sunt comise cu intenție și fără drept, următoarele fapte:

„distribuirea sau alte forme de punere la dispoziția publicului, prin intermediul unui sistem informatic, a materialelor rasiste și xenofobe”- art. 3 din Protocolul adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, referitor la incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă săvârșite prin intermediul sistemelor informatice.

Abordând proiectul legii din perspectiva compatibilității cu prevederile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950, menționăm că restricțiile propuse în proiectul de lege sunt conforme exigenței *„măsurilor necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor”*,

prescrise la alin. (2) art. 10 și alin. (2) art. 11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

III. Principalele prevederi ale proiectului

A. Completările la Legea nr. 837 din 17.05.1996 cu privire la asociațiile obștești (Art. I al proiectului) au scopul de a restricționa înregistrarea unor asociații obștești care au scop obștești care au ca scop desfășurarea activității extremiste, astfel, punând în pericol sub orice formă unitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova (art. 4 alin. (2) din lege).

Noile completări de la art. 36, sînt conexe modificărilor propuse la Legea nr. 54, scopul acestora fiind stabilirea unui nou temei pentru dizolvarea prin decizia instanței judecătorești a asociației obștești „desfășurarea activității extremiste”.

B. Modificările propuse la Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (Art. II al proiectului) sînt conexe noilor prevederi propuse la Legea nr. 54 din 21 februarie 2003 și se referă la:

a) completarea Codului penal cu noțiunile de organizație extremistă și materiale cu caracter extremist (art. 134/13);

b) completarea Codului penal cu trei componente de infracțiuni noi: „Crearea, conducerea și organizarea activității unei organizații extremiste sau participare la ea” (art. 346/1); „Difuzarea materialelor cu caracter extremist (art. 346/2); „Propagarea ideologiei naziste, rasiste ori xenofobe, răspîndirea simbolurilor acesteia” (art. 346/3).

C. Prin modificarea Legii privind contracararea activității extremiste nr. 54 din 21.02.2003 (Art. III al proiectului) se urmărește:

- concretizarea noțiunii „activitatea extremistă” cu noi calificări/fapte care pun în pericol securitatea statului (*art.1 din Lege*);

- stabilirea clară a competenței Serviciului de Informații Securitate și altor organe de drept în domeniul combaterii activității extremiste (*art. 4 din Lege*);

- abilitarea Serviciului de Informații și Securitate cu dreptul de a se adresa în instanța de judecată pentru a constata caracterul extremist al materialelor informative sau activităților extremiste desfășurate de diferite organizații și asociații (*art. 6, 7 și 9 din Lege*);

- Redenumirea „Registrului materialelor cu caracter extremist” în „Registrul organizațiilor extremiste și materialelor cu caracter extremist” și transmiterea acestuia din gestiunea Ministerului Justiției în cea a Serviciului de Informații și Securitate (*art. 10 din Lege*).

Adițional, trebuie menționat faptul că, în perioada 2003 - 2012, de către Ministerul Justiției și Procuratura Generală nu a fost inițiată nici o procedură de recunoaștere a materialelor informative ca extremiste. Mai mult ca atât, neavînd competențe directe în domeniul contracarării activității extremiste, Ministerul Justiției și organele procuraturii nu dețin instrumentarul necesar ca să identifice organizații extremiste clandestine sau neformale ce intenționează să confecționeze sau să introducă în Republica Moldova materiale informative subversive cu un conținut rasist, xenofob etc.. În acest scop, proiectul propune consolidarea competențelor Serviciului de Informații și Securitate, unul din domeniile de competență ale căruia este cel al combaterii activității extremiste. În același context, precum și reieșind din faptul că Serviciului de Informații și Securitate administrează „Lista persoanelor și entităților implicate în activități teroriste”, s-a considerat oportun de a transmite în competența acestuia și ținerea „Registrului organizațiilor extremiste și materialelor cu caracter extremist”, fapt care va eficientiza procesul de monitorizare a curentelor radicale care prezintă amenințare pentru securitatea statului.

IV. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege nu presupune alocări financiare din contul mijloacelor bugetare.

V. Impactul proiectului

Proiectul este orientat spre ameliorarea cadrului legislativ privind contracararea activității extremiste în vederea sporirii eficienței acestuia, precum și consolidarea atribuțiilor subiecților implicați în acest domeniu, în special cele ale Serviciului de Informații și Securitate.

VI. Obiecțiile, recomandările și evaluările pe marginea proiectului înaintate de către instituțiile interesate și concluziile acestora

Proiectul respectiv a fost coordonat cu organele interesate. Toate obiecțiile și propunerile primite de la instituțiile menționate mai sus au fost luate în considerație la definitivarea proiectului și au fost incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect, întocmită în baza avizelor.

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție, obiecțiile prezentate fiind expuse și examinate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, întocmită în baza Raportului de expertiză anticorupție.

Viceministru

Nicolae EȘANU